

Vägledning - uppdrag till förvaltningar och bolag inom arbetet att fram en klimatanpassningsplan för Göteborg stad

Dokumentationsmall version 1.0
2023-02-27

2 ANALYSERA PÅVERKAN & KONSEKVENSER							3 IDENTIFIERA ÅTGÄRDSBEHOV						
2.1 Verksamhetensuppdrag	2.2 Klimat effekter	2.3 Påverkan & konsekvenser för verksamheten	2.4 Tidigare händelser & erfarenheter	2.5 Sårbarhet	2.6 Genomförda åtgärder	2.7 Prioriterad e r utmaninga	3.1 Åtgärdsbehov	3.2 Beroenden & behov av samverkan	3.3 Genomförande - tid	3.4 Genomförande - finansiering	3.5 Möjlighet att samordna med befintliga uppdrag	3.6 Nominering åtgärder	
Beskriv kortfattat er verksamhet – vilka är era huvudsakliga uppdrags-områden eller arbetsflöden/ huvudprocesser? Lista de huvud- /delprocesser/ uppdrag/uppgift-er som är relevanta för analysen. <i>Tips!</i> <i>En organisation består ofta av en eller flera (del)verksamheter, delar av verksamheten kan påverkas olika. Tänk brett!</i> <i>I detta inledande steget kan ni få input till vilka delar/områden/avdelningar/kompetenser inom organisationensom bör vara med i analysen.</i>	Nedan är de klimat effekter som kan påverka staden listade. Utgå ifrån beskrivningarna och eventuellt kartunderlaget i bilaga 1 –Analysunderlag klimat effekter. Verksamheten kan påverkas av olika klimat effekter, diskutera igenom vilka effekter ni tror är relevanta för er verksamhet och som ni tar med i analysen. Analysen bör omfatta minst klimateffekterna skyfall och värmebölja. <i>Tips!</i> <i>Låt de effekter och rader ni inte behandlar ligga kvar och stå tomma. Det går bra att gå tillbaka och analysera fler klimat effekter efterhand.</i> <i>För klimat effekten skyfall – se gärna genomförd RSA (risk- och sårbarhetsanalys) om sådan är genomförd i organisationen.</i>	Diskutera varje klimat effekt för sig för att förstå om/hur verksamheten kan påverkas –vad kan det få för konsekvenser? Vilka delar kan påverkas? Hur? <i>Tips!</i> <i>Börja övergripande och fördjupa eventuellt detaljeringsgraden. För att lättare komma igång kan ni eventuellt börja med 2.4 Tidigare händelser & erfarenheter. Glöm inte att även få med eventuella positiva effekter som kan uppstå.</i>	Har ni tidigare påverkats av extremväder? När i så fall? Vad inträffade? Vidtog ni några insatser? Var de tillfälliga/permanenta? Om relevant, med vilken frekvens har händelsen (-erna) inträffat? <i>Tips!</i> <i>Sårbarheten kan se olika ut för olika delar av verksamheten, försök att få en bild av detta .</i>	Finns det särskilt utsatta geografiska områden där er verksamhet är extra sårbar? Eller finns det särskilt sårbara grupper att ta hänsyn till? <i>Tips!</i> <i>Sårbarheten kan se olika ut för olika delar av verksamheten, försök att få en bild av detta .</i>	Har anpassningsåtgärder redan vidtagits? Vilka? Det kan även vara åtgärder som inte direkt benämns som klimatanpassning. Tänk brett! <i>Tips!</i> <i>Se över de åtgärder som ni eventuellt beskrev under 2.4 Tidigare händelser & erfarenheter – vad var tillfälliga insatser och vad blev eventuellt permanenta lösningar/åtgärder?</i>	Rangordna klimat effekterna a utifrån er analys av vilka effekter som innebär störst utmaningar för verksamheten – var får ni störst påverkan, var är åtgärdsbehov et stort? Utgå ifrån er rangordning i det fortsatta arbetet med åtgärdsbedömning – gå vidare med minst skyfall och värmebölja. <i>Tips!</i> <i>Använd gärna utmaningsdiagrammet i bilaga 2 som</i>	Identifiera vad ni skulle behöva göra i er organisation för att minska påverkan och konsekvenser. Ange åtgärder per klimat effekt (åtgärder för att hantera ett skyfall, värmebölja etc.) <i>Tips!</i> <i>Se över de åtgärder som ni eventuellt beskrev under 2.6 Genomförda åtgärder – finns det exempelvis åtgärder som är av tillfällig karaktär som kan permanentas?</i>	Bedöm om någon/några åtgärder kräver samverkan? Var och till vem finns eventuella beroenden? <i>Tips!</i> <i>I åtgärdsbedömningen (3.1) kan behov ha identifierats som den egna förvaltningen/bolaget inte har rådighet över/ansvar för, försök att uppskatta till vilken förvaltning/bolageller annan part det kan finns beroenden. .</i> <i>Fundera gärna över om det finns samordningsmöjligheter med verksamheter som förvaltningen/bolaget kan driva?</i>	Uppskatta per identifierad åtgärd när åtgärden behöver vara genomförd; Idag, på kort sikt (<5 år), medellång sikt (5-10år), lång sikt (10-30år) eller mycket lång sikt >30 år? <i>Tips!</i> <i>Vissa åtgärder kan ta tid att planera och genomföra. Utgå ifrån när åtgärden behöver vara på plats för att få önskad effekt. Utgå eventuellt från era erfarenheter i 2.4 – hur bedömer ni behovet av åtgärderna i tid?</i>	Om möjligt uppskatta kostnader per åtgärd i kr per år /investeringsbudget. Är det kostnader som ni redan har idag eller planerar för? <i>Tips!</i> <i>Fundera på vilka åtgärder som kan göras inom nuvarande budget respektive vilka åtgärder som kräver extraanslag i form av investering och drift. Genom att slå ihop budgetbehov med tidbedömningen (3.3) av åtgärder får man fram hur kostnadsbilden kan se ut för flera år.</i>	Peka på om det finns befintliga uppdrag (t ex beslutade uppdrag, budgetuppdrag, reglemente) som kan samordnas med identifierade åtgärder. <i>Tips!</i> <i>Tex kan anpassningsåtgärder som naturbaserade och blågröna lösningar vara åtgärder som även tas fram inom ramen för arbetet med stadens Miljö- och klimatprogram, och där åtgärdsarbetet möjligen kan samordnas.</i>	Uppskatta samtliga av de åtgärder som ni har identifierat enligt följande kategorier: 1. Åtgärd som kan genomföras inom förvaltningen/bolaget (verksamheten har både mandat/rådighet och budget att genomföra åtgärden). 2. Åtgärd som överskrider verksamhetens mandat och/eller budget, eller åtgärder som behöver samordnas på stadens-nivå. 3. Åtgärd som överskrider kommunens budget eller mandat, behöver lyftas regionalt/nationellt. Nominera de åtgärder som hamnar i kategori 2 och 3. <i>Tips!</i> <i>Kategoriseringen i nivåer är en sammantagen bedömning av åtgärden utifrån behov av samverkan/beroenden (3.2), samt finansieringsbehov (3.4).</i>	
	Se Bilaga 1 - Analysunderlag klimat effekter	Se Bilaga 1 - Analysunderlag klimat effekter				Se Bilaga 2 - Utmaningsdiagrammet	Se Bilaga 3 – Underlag för åtgärdsbedömning						
Verksamheten - beskrivning: Idrotts- och föreningsförvaltningen													
Uppdrag: Idrotts- och föreningsnämnden ska verka för att göteborgarna kan idrotta, ha en aktiv fritid och hålla sig friska. Verksamhetsidé: Vi är till för göteborgarna. Syftet med vår verksamhet är att ge förutsättningar för en innehållsrik och aktiv fritid samt att bidra till att göra Göteborg till en trivsamt stad att verka och leva i. Vårt arbete präglas av ett tydligt folkhälsoperspektiv. Vi skapar goda förutsättningar för stadens föreningsliv genom ekonomiskt stöd, konsultation och service. Vi erbjuder - genom våra många olika idrottsanläggningar - mötesplatser och möjligheter till aktiviteter av olika slag. Vi utvecklar våra anläggningar för att erhålla hög teknisk kvalitet, flexibilitet och funktionell standard. Vårt sätt att arbeta kännetecknas av servicekänsla, kundorientering och miljömedvetenhet. Vi är professionella och utvecklas för att snabbt kunna möta förändringar i omvärlden. Vår verksamhet utvecklas och förbättras kontinuerligt.	Naturolyckor och extremväder – snabba förlöpp: Kommer att kunna påverka alla av förvaltningens idrottsobjekt. Påverkan blir översvämning och det kan förhindra att besökare kan komma till idrottsobjekt. Det kan även förstöra objekt: konstgräsplaner kan få sättningar och behöver läggas om. Byggnader kan få vattenskador och behöver renoveras. Byggnader där det finns källare och objekt som ligger i änden av en lutning kan vara extra sårbara. Vid svår översvämning kan exempelvis sporthallar stängas ner 4-6 månader för att åtgärda skador. Det påverkar bokningar, skolor och föreningar. Deras aktiviteter behöver flyttas och drabbas många anläggningar samtidigt blir det svårt att koordinera. Skyfall och översvämningar vid	Förvaltningen har inget exempel på skyfall. Men vattenskador har förekommit. Exempelvis: GS-hallen, översvämning vid omklädningsrum och toaletter. Pga läcka i handfat. Länsmanagårdens bolplan har fått sättningar under planen pga av översvämning vid mycket regn. Blir groppar under plan där mark spolats bort. Åtgärda planen kan kosta uppemåt 4-6 miljoner och kostnad för översvämnande idrotshallar kan variera. Men torkning plus målning ungefär 300-400 tkr. Om sporthallsgolv ska bytas är det ungefär ytterligare 500 tkr- 1 miljon.		Områden i närheten av vattendrag, älvar eller i slutet av lutningar kommer att kunna påverkas extra mycket.	Fördröjningsmagasin etableras vid bolplaner där risken för översvämning är hög. Det pågår projekt och har utförts projekt med syfte att minska översvämningar vid bolplaner. Avskiljare/sarger har installerats på konstgräsplaner för att stoppa att gummigranulat lämnar bolplanen.	1	Bygga för att leda om och fördroja vattnet i samarbete med resten av staden. Fördröjningsmagasin kan etableras vid förvaltningens marktyr där risken för översvämning finns. Kan behövas vid objekt som ligger i slutet av lutningar. Spola rent alla avlop i närhet av byggnader för att det inte ska bli stopp. Fler brunnar och om möjligt bygga nya anläggningar högre upp. Bygga gröna tak och plantera träd samt grönska i stadsmiljö.	Att bygga för att leda och fördroja vattnet kan behöva samverkas med andra förvaltningar och bolag i staden. IOFF bygger och förvaltar idrottsobjekt samt kan förbättra möjligheterna i och runt omkring de objekt förvaltningen har rådighet över. Men för att täcka ett större område kan samverkan av flera behövas. Bland annat kan en ökad samverkan med följande behövas: Stadsmiljöförvaltningen, Stadsfastigheter, kretslopp och vatten, stadsbyggnadsförvaltningen, exploateringsförvaltningen, grundskole-och förskoleförvaltningen.	1. Åtgärder som kan utföras på enskilda anläggningar inom <5 år tid. För alla objekt och anläggningar där behovet finns blir åtgärden mer tidskrävande och behöver delas upp för att budgeten ska hålla. Förmodigen närmare 5-10 eller 10-30 år. 2. År åtgärder som kan börja direkt eller att samverkan har börjat. Förhoppningsvis 5-10 år om samverkan går smidigt och effektivt.	En omgjord bolplan med fördröjningsmagasin intill: Ungefär 4000kr-5000kr.	Pågående nyproduktioner där projektet fortfarande är i förstudie eller projekteringsfasen kan ses över för möjliga åtgärder. De flesta projekt samordnas redan med flera andra förvaltningar och bolag som har verksamhet i området. Det som kan göras är att göra åtgärder för skyfall till en större fråga i projektet. Det blir en egen pott för att projektera skyfallskydd.	1. Fördröjningsmagasin kan etableras vid förvaltningens marktyr där risken för översvämning finns. Kan behövas vid objekt som ligger i slutet av lutningar. Spola rent alla avlopp i närhet av byggnader för att det inte ska bli stopp. Fler brunnar och om möjligt bygga nya anläggningar högre upp. Förvaltningen kan förbereda med sandsäckar och sand som lagras. Pumpar för att pumpa tillbaka vatten till älven. Bygga gröna tak och plantera träd samt grönska i stadsmiljö. 2. Att bygga för att leda och fördroja vattnet kan behöva samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden. Det blir en egen pott för att projektera skyfallskydd.	
	Värmebölja	Vid utomhusobjekt såsom planer kan det bli vattenförbjud och det påverkar naturgräsplaners kvalitet samt användning. Långvarig värmebölja kan orsaka torka samt ökar brandrisken för objekt med mycket grönska. Hallar med mycket stora fönster eller glasfasader kan få en ökad inomhustemperatur och det kan påverka innemiljön samt minska besök/användning.			I många av förvaltningens idrottsområden finns det god tillgång till dricksvatten.	7	Öka tillgänglighet till dricksvatten och skugga till besökare vid utomhusobjekt. Goda bevaringsmöjligheter till alla gräsplaner för att förhindra torka samt brand. Fördröjningsmagasin under eller intill gräsplaner för att återanvända regnvatten till planerna och andra gräsytor. Ger ett skydd vid skyfall samt kan vattna planer.	I stora idrottsområden där många vistas kan det vara bra att ha dricksvatten tillgängligt och tydliga skyltar för att hitta dit. Några exempel är Skatås, Kviberg park och Slottsskogen. I de områdena har flera förvaltningar ett förvaltningsansvar och samordning med andra förvaltningar kan behövas för att genomföra stora åtgärder. Stadsmiljöförvaltningen är ett exempel.	1. Uppskattningsvis vara färdigt inom 5-10 år. Magasinerings vid bolplaner har börjat i några projekt och det är något som kommer att bli vanligare.	En omgjord bolplan med fördröjningsmagasin intill: Ungefär 4000kr-5000kr.	Tillräckligt med dricksvatten och skugga vid stora idrottsområden. Kan samverkas med andra förvaltningar såsom stadsmiljö.	1. Fördröjningsmagasinerings under eller intill gräsplaner för att återanvända regnvatten till planerna och andra gräsytor. Ger ett skydd vid skyfall samt kan vattna planer.	
	Översvämning från höga flöden i vattendrag		Få idrottsobjekt är intill vattendrag men en del bolplaner och markobjekt är det och kan bli översvämnade.	Områden i närheten av vattendrag.			3	Fördröjningsmagasin vid bolplaner. Bygga tillräckligt bra sarger vid konstgräsplaner som har gummigranulat för att förhindra att det lämnar planen. Höja upp utsatta objekt för att förhindra översvämningar. Leda bort vattnet från höjdskillnader till brunnar eller magasin. Etablera mindre gräsplaner som kan fungera som våtmarker när det blir större översvämningar.	Kan behövas samverkan med andra förvaltningar ifall en åtgärd krävs på mer än IOFFs förvaltningsområde. Stadsmiljöförvaltningen kan vara en.	Beror på budget men förvaltningen har inte allt för många objekt i närheten av större vattendrag. <5 år uppskattningen om budget finns.	En omgjord bolplan med magasineringsmöjlighet intill: Ungefär 4000kr-5000kr.		1. Fördröjningsmagasin vid bolplaner. Bygga tillräckligt bra sarger vid konstgräsplaner som har gummigranulat. Höja upp utsatta objekt för att förhindra översvämningar. Leda bort vattnet från höjdskillnader till brunnar eller magasin. Etablera mindre planer som kan fungera som våtmarker när det blir större översvämningar.
	Översvämning från högvatten i havet	Kan orsaka översvämning och vattenskador runt omkring eller vid ett objekt.		Idrottsanläggningar i närheten av havet kan påverkas.			2	våtmarker när det blir större Bygga för att leda om och fördroja vattnet i samarbete med resten av staden. Fördröjningsmagasin intill planer för att skydda konstgräsplaner. Byggnader som ligger intill havet kan höjas upp eller flyttas. Sandsäckar kan ligga på lager för att använda som skydd för att vägleda vattnet ifrån byggnader.	Förvaltningen har ungefär 15 objekt som påverkas av en förhöjd vattennivå. Hållen av dem har förvaltningen eget ansvar över. <5 år uppskattningen om budget finns.		En omgjord bolplan med magasineringsmöjlighet intill: Ungefär 4000kr-5000kr.		1. Fördröjningsmagasin intill planer för att skydda konstgräsplaner. Byggnader som ligger intill havet kan höjas upp eller flyttas. Sandsäckar kan ligga på lager för att använda som skydd för att vägleda vattnet ifrån byggnader. 2. Bygga för att leda om och fördroja vattnet i samarbete med resten av staden.
	Ras- och skred, erosion	Kan orsaka skada och förstörelse på byggnader samt marktyr.		Ras-och skred samt erosion kan påverka större delen av västra götaland och kan bli allt vanligare pga klimatförändringar. Främst objekt som är i närheten av vattendrag och älven kan påverkas.			6	Undvika att anlägga nya objekt för nära vattendrag och älvar. Utföra markundersökningar vid byggnationer för att se över rasrisker och bygga för att förhindra dem.					
Torka	Svår torka kan orsaka problem på utomhusobjekt. Exempelvis kan naturgräsplaner bli uttorkade och kvaliteten försämras.		Naturgräsplaner som har avstånd till vattendrag kan påverkas mera.			8	Öka tillgänglighet till skugga åt besökare vid utomhusobjekt. Magasineringsmöjligheter under eller intill gräsplaner för att återanvända regnvatten till planerna och andra gräsytor. Ger ett skydd vid skyfall samt kan vattna planer för att förhindra torka samt brand.		1. Uppskattningsvis vara färdigt inom 5-10 år. Magasinerings vid bolplaner har börjat i några projekt och det är något som kommer att bli vanligare. När nya planer etableras eller görs om.		En omgjord bolplan med fördröjningsmagasin intill: Ungefär 4000kr-5000kr.	1. Öka tillgänglighet till skugga åt besökare vid utomhusobjekt. Fördröjningsmagasin under eller intill gräsplaner för att återanvända regnvatten till planerna och andra gräsytor. Ger ett skydd vid skyfall samt kan vattna planer för att förhindra torka samt brand.	

